

رویدادنامه

مختصر پایان شاهنشاهی ساسانی و اوایل اسلام
(۶۶۰-۵۹۰ میلادی)

ویرایش، ترجمه و تفسیر نصیر الکعبی

ترجمه دکتر محمد ملکی

عنوان و نام پدیدآور	: رویدادنامه مختصر پایان شاهنشاهی ساسانی و اوایل اسلام (-۶۶۰/۵۹۰ میلادی) / ویرایش، ترجمه و تفسیر نصیر الکعبی؛ ترجمه محمد ملکی.
مشخصات نشر	: تهران: شفیعی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۳ص: (مصور) بخشی رنگی، جدول، نمودار(رنگی).
شابک	: 978-964-7843-66-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: A short chronicle on the end of the Sasanian Empire and early Islam 590-660 A.D., 2016
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: ایران -- تاریخ -- ساسانیان, ۲۲۶ - ۶۵۱م.
موضوع	: Iran -- History -- Sassanids, 226-651
موضوع	: ایران -- تاریخ -- از آغاز تا ۶۴۰م.
موضوع	: Iran -- History -- To 640.
موضوع	: کشورهای اسلامی -- تاریخ -- از آغاز تا ۴۱ق.
موضوع	: Islamic Empire -- History -- 622 - 661
شناسه افزوده	: کعبی، نصیر، ویراستار
شناسه افزوده	: ملکی، محمد، ۱۳۵۹ - مترجم
زده بندی کنگره	: ۴۰۳DSR
زده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۹۸۰۴۲

رویدادنامه مختصر پایان شاهنشاهی ساسانی و اوایل اسلام

ویرایش، ترجمه و تفسیر: نصیر الکعبی

ترجمه: دکتر محمد ملکی

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

صحافی: هورنو

ناشر: انتشارات شفیعی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۴۳-۶۶-۹

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، ساختمان اردیبهشت

شماره ۶۵، طبقه همکف تلفن: ۶۶۴۹۴۶۵۴

کلیه حقوق چاپ محفوظ و متعلق به انتشارات شفیعی می‌باشد.

با کمال خضوع و خشوع تقدیم می شود به:
اولین و بزرگترین استادم، پدرم زنده یاد حاج عبدالعلی ملکی
و زیباترین اتفاق زندگی ام، دخترم آوا

فهرست مطالب

۹	کوتاه‌نوشت‌ها
۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۳	نسخه خطی و هویت نویسنده آن
۱۳	توصیف و تشریح نسخه خطی
۱۵	مؤلف
۲۰	عنوان
۲۳	ترجمه‌های رویدادنامه
۲۳	ترجمه‌های کامل
۲۵	ترجمه‌های جزئی
۲۶	منابع و محتویات رویدادنامه
۲۹	اواخر دوره ساسانیان
۲۹	منابع مرتبط
۳۸	تاریخ سلطنتی یا شاهانه
۶۰	رابطه بین ساسانیان و بیزانس
۶۲	پناهندگی خسرو دوم به موریس
۶۴	جنگ خسرو دوم بر ضد بیزانس
۶۶	حمله ساسانیان به اورشلیم در ۶۱۴
۷۰	تهاجم ساسانیان به اسکندریه ۶۱۹-۶۱۸
۷۴	هراکلیوس و آخرین پادشاهان ساسانی

۷۸	تاریخ مربوط به کلیسای مسیحی
۷۸	منابع مرتبط
۸۰	سالار کلیسای شرق و شورای کلیسایی
۸۵	رابطه بین کلیسای شرقی و امپراتوری ساسانی
۸۹	سریانی‌های شرقی - درگیری سریانی‌های ارتدکس
۹۵	دوره اولیه اسلامی
۹۵	منابع مرتبط
۱۰۰	محمد و ظهور اسلام
۱۱۲	فتوحات اسلامی
۱۱۳	انگیزه‌های پشت فتوحات
۱۱۶	تسخیر عراق و ایران
۱۲۲	فتوحات شرق دریای مدیترانه و مصر
۱۲۸	رویکرد تاریخی
۱۲۸	مفهوم نویسنده رویدادنامه از تاریخ
۱۲۸	محتویات و سازماندهی مواد
۱۳۲	مستمعین و پیام نویسنده رویدادنامه
۱۳۴	خدا در پشتوانه تاریخ
۱۳۵	جغرافیای تاریخی
۱۳۶	جغرافیای ساسانیان
۱۳۹	جغرافیای کلیسا
۱۴۱	جغرافیای اسلامی
۱۴۵	ترجمه متن سریانی
۲۴۷	شرح وقایع به ترتیب زمانی در رویدادنامه مختصر
۲۴۷	رخدادهای مربوط به دوره تحت پوشش رویدادنامه (۵۹۰-۶۶۰)
۲۴۷	تاریخ اواخر ساسانیان

۲۴۹	تاریخ کلیسا
۲۵۲	اوایل دوره اسلامی
۲۵۵	کتابنامه
۲۵۵	منابع اصلی اولیه
۲۵۵	منبع عربی (اسلامی)
۲۵۸	منبع عربی (مسیحی)
۲۵۹	منابع ارمنی
۲۵۹	منابع قبطی
۲۵۹	منابع یونانی و لاتین
۲۶۰	منابع فارسی میانه
۲۶۰	منابع فارسی
۲۶۱	منابع سریانی
۲۶۳	منابع ثانویه
۲۷۹	اشخاص ذکر شده در رویدادنامه
۲۷۹	فهرست پادشاهان ساسانی، فرماندهان و نجبا در رویدادنامه
۲۷۹	پادشاهان
۲۷۹	فرماندهان و نجبا
۲۸۰	پاتریارک‌ها
۲۸۰	لیست فرمانروایان مسلمان عرب
۲۸۰	لیست کارهای مربوط به رویدادنامه
۲۸۱	نقشه‌ها
۲۸۱	جداول
۲۸۳	نمایه

کوته نوشتها

Epigraphy and Languages

Av.	Avesta
KSM	Inscription of Kerdīr at Sar Mashad
NPi	Inscription Narseh in Paikuli
Pah	Pahlavi
Syr.	Syriac
ŠKz	Šapūr's Ka'ba-ye Zardošt Inscription
ŠNRb	Šapūr I on the Ka'ba-ye Zardošt at Naqš-e Rostam Inscription

Encyclopedias

CHI	Cambridge History of Iran
Encyclopedic Dictionary of the Syriac Heritage	Gorgias Encyclopedic Dictionary of the Syriac Heritage
Iranica	Encyclopaedia Iranica
EI ²	Encyclopedia of Islam, Second Edition
EI ³	Encyclopedia of Islam, Third Edition
CSCO	Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, Paris and Louvain

Journals

BAI	Bulletin of the Asia Institute
BASOR Research	Bulletin of the American School of Oriental Research
BSAC	Bulletin de la société d'archéologie copte

BSOAS	Bulletin of the School of Oriental and African Studies
JIHCS	Journal of Institute for humanities and cultural studies
IJAS	International Journal of Ancient Iranian Studies
JAN	Journal of American Numismatics
JBIPS	Journal of the British Institute of Persian Studies
JCSSS	Journal of the Canadian Society for Syriac Studies
JIA	Journal of the Iraqi Academy
JIE	Israel Exploration Journal
JNF	Journal of Nāme-ye Farhangestān
JNES	Journal of Near Eastern Studies
JNIB	Journal of Nāme-ye Bahārestān
Sumer	Sumer, Iraq Museum
JSAN	Journal of the Society for Ancient Numismatics
JSOR	Journal of the Society of the Oriental Research
JSAI	Jerusalem Studies in Arabic and Islam
JWH	Journal of War in History
NC	Numismatic Chronicle
NF	Nāme-ye Farhangestān
PdO	Parole de l'Orient

پیشگفتار

کتاب، *رویدادنامه مختصر پایان شاهنشاهی ساسانی و اوایل اسلام ۵۹۰ تا ۶۶۰ میلادی*، از یک پروژه دوساله پسادکتری، در بخش مطالعات تمدن‌های خاور نزدیک و میانه دانشگاه تورنتو، بیرون آمده است.

این کتاب اولین ترجمه انگلیسی از متن اصلی است که با یادداشت‌هایی در مورد نام‌های اشخاص، جریان‌ها و مکان‌ها، در مورد اصطلاحات فنی گوناگون در زبان سریانی و فارسی، توضیحاتی ارائه می‌دهد. زیرنگاشت‌های وسیع در مورد محتویات *رویدادنامه*، اغلب در پرتو منابع سریانی، عربی، فارسی میانه و ارمنی، ممکن است نه تنها گزارش‌های قابل مقایسه‌ای با آنهایی که در محتویات *رویدادنامه* یافت می‌شوند ارائه دهد، بلکه پانویس‌ها همچنین، به اکتشافات سایت‌های باستان‌شناسی و عمارات ذکر شده در متن، نیز اشاره می‌کنند. این کتاب مسائلی مانند هویت ناشناس نویسنده *رویدادنامه*، منابع اطلاعات او و موضوعات اصلی گزارشات تاریخی‌اش را شرح می‌دهد. تجزیه و تحلیل تاریخی در این مجلد، دوره پایانی ساسانیان و ظهور اسلام را، با تاکید بر وضعیت کلیسا در این دوره‌های تاریخی بسیار سخت، پوشش می‌دهد.

این *رویدادنامه* برای مطالعه اواسط قرن هفتم، دوره تغییرات مهم تاریخی، که شاهد فروپاشی دو امپراتوری جهانی و جایگزینی‌اشان به وسیله اسلام بود، است - و به این ترتیب نشان‌دهنده پایان عصر باستان و آغاز قروم وسطی است. اهمیت *رویدادنامه* در این حقیقت نهفته است که ممکن است اولین

سند سریانی باشد که به منابع رسمی و موثق ساسانی وابسته است. این احتمالاً قدیمی‌ترین وقایع‌نامه سریانی است که با ظهور محمد و سپس فتوحات اعراب مرتبط است، در حالی که نویسنده آن شاهد عینی توالی فرمانروایان و قلمرو پادشاهی‌ها در آن دوره است.

نصیر الکعبی

دانشگاه تورنتو و دانشگاه کوفه (عراق)

۲۰۱۵ / ۷ / ۱۷